

UCHWAŁA Nr/17
Rady Gminy w Tarnowie
z dnia 2017

w sprawie: przyjęcia Gminnego programu wspierania rodziny w Gminie Tarnów w latach 2016-2018

Na podstawie art 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 1990 o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U z 2017 r. poz 1875) oraz art.176 pkt 1, art 179 ust 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575) uchwała, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Tarnów na lata 2016 – 2018 stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WÓJT GMINY

mgr Grzegorz Kozioł

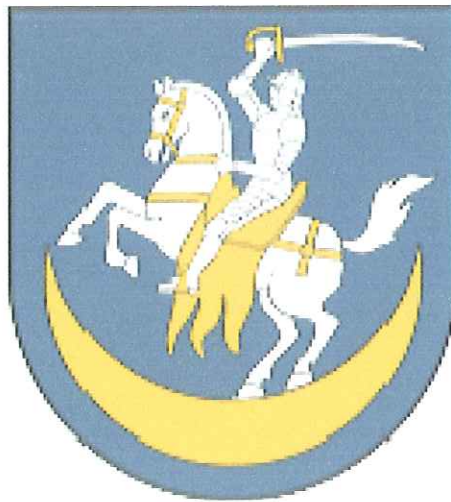
Uzasadnienie

Zgodnie z art 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Zgodnie z art 179 ust 2 w/w ustawy Rada Gminy uchwała gminne programy wspierania rodziny.

WÓJT GMINY
Grzegorz Koziol
mgr Grzegorz Koziol

***Gminny Program Wspierania Rodzin
w Gminie Tarnów
na lata 2016 - 2018***

OPRACOWANIE :

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

Tarnów 2016 r.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	STR. 3
DIAGNOZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY W GMINIE TARNÓW	STR. 6
Krótka charakterystyka Gminy Tarnów	str. 6
Diagnoza społeczna Gminy Tarnów	str. 8
PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU	STR.11
IDENTYFIKACJA GŁÓWNYCH ZAGROŻEŃ I PROBLEMÓW ORAZ PROPOZYCJE ICH ROZWIĄZANIA	STR.11
PODSUMOWANIE	STR.13
MIEJSCE I CZAS REALIZACJI PROGRAMU	STR.13
ZASOBY GMINY TARNÓW	STR.13
FINANSOWANIE PROGRAMU	STR.15
SPRAWOZDAWCZOŚĆ	STR.15
MONITORING I EWALUACJA	STR.15
CEL STRATEGICZNY, CELE OPERACYJNE I ZADANIA	STR.16
Cel Operacyjny I – Wspieranie rodzin poprzez wzmacnianie ich umiejętności opiekuńczo-wychowawczych	str. 16
Cel Operacyjny II – Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinie	str. 17
Cel Operacyjny III – Zwiększanie dostępności usług w zakresie opieki i poradnictwa specjalistycznego	str. 18
Cel Operacyjny IV – Współpraca z placówkami edukacyjnymi, instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz wsparcia rodzin	str. 18
Cel Operacyjny V – Działania w celu umożliwienia powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej	str. 19

WPROWADZENIE

Rodzina w ujęciu społecznym jest podstawową i najważniejszą komórką społeczną, której dobro w zasadniczy sposób stymuluje rozwój i siłę społeczności lokalnych, a w konsekwencji również państwa, toteż należy wspierać ją wszelkimi dostępnymi środkami, aby mogła wypełniać swoje podstawowe funkcje społeczne.

Ogólna definicja rodziny określa ją jako podstawową komórkę społeczną, złożoną z rodziców (rodzica) i dzieci, zapewniającą ciągłość biologiczną i kulturową społeczeństwa.

Podkreśla się równoczesne występowanie innych elementów takich jak wspólnota nazwiska, wspólne miejsce zamieszkania oraz wspólna własność i kultura duchowa.

Ogromne znaczenie w tworzeniu systemu pokrewieństwa i dziedziczenia ma instytucjonalna forma małżeństwa. Nie do przecenienia jest niepowtarzalna (dla każdej prawidłowo funkcjonującej rodziny) atmosfera życia domowego, na którą składają się relacje między małżonkami, ich miłość do dzieci, szacunek dla tradycji i uznawanych wartości.

Podstawową funkcją rodziny jest zaspokajanie potrzeb jej członków, a przede wszystkim zapewnienie prawidłowego rozwoju biologicznego i psychospołecznego dziecka.

W rodzinie następuje wychowanie dzieci, formowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych oraz przekazywanie wiedzy o zachodzących w świecie zjawiskach i obowiązującym systemie stosunków społecznych.

Każde zaburzenie więzi rodzinnych skutkuje destrukcyjnie na rodzinę i jest przyczyną deficytów jej członków. Ponieważ obowiązkiem gminy jest dbałość o dobro swoich członków, wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i nie potrafiących samodzielnie rozwiązać sytuacji kryzysowych, wysuwa się na czoło podstawowych zadań jednostki samorządu terytorialnego.

Działanie negatywnych zjawisk społecznych takich jak alkoholizm, narkomania, przestępczość czy przemoc w rodzinie, zagraża prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, która nie potrafi sprostać obowiązkom i rozwiązywać problemów, co prowadzi do sytuacji kryzysowych. Mogą one skutkować niedostosowaniem społecznym dzieci.

Dziecko w świetle różnych regulacji prawnych nie posiada jednoznacznej definicji. Kodeks cywilny stanowi, że osoba powyżej 13 a poniżej 18 roku życia ma ograniczoną zdolność do czynności prawnych i podlega pełnej władzy rodzicielskiej rodziców.

Kodeks karny definiuje osobę nieletnią jako dziecko poniżej 17 roku życia.

Pełną zdolność do czynności prawnych uzyskuje dziecko po ukończeniu 18 roku życia lub w przypadku zawarcia związku małżeńskiego.

Warto podkreślić, że chcąc pomóc dziecku należy zwrócić uwagę nie tylko na jego problemy, lecz skupić się na rozwiązywaniu problemów jego rodziny.

Aby rodzina mogła być najlepszym środowiskiem wychowania dzieci powinna kierować się następującymi zasadami:

- zasadą dobra dziecka,
- zasadą równości, poszanowania praw i odpowiedzialności obojga rodziców.

Rolą państwa jest tworzenie odpowiednich warunków socjalnych i zdrowotnych, niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania rodziny, przy respektowaniu jej autonomii.

Sprawy dziecka w systemie polityki społecznej wymagają zatem należytego potraktowania. Jego wyrazem są następujące elementy:

- ochrona praw dziecka,
- wyrównywanie szans w dostępie do edukacji i opieki zdrowotnej,
- zapewnienie bezpieczeństwa.

**Osiągnięcie jak najlepszego stanu w tej dziedzinie polityki społecznej
jest misją Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie.**

W tym celu konieczne jest podejmowanie działań w obszarze usług systemu opieki społecznej, które dotyczą:

- tworzenia jak najlepszych warunków wychowania dzieci w rodzinach ,
- wspierania rodzin w zakresie ich prawidłowego funkcjonowania ,
- opieki nad dziećmi i młodzieżą w środowisku szkolnym ,
- nadzoru nad dziećmi i młodzieżą z problemami (uzależnienia, konflikt z prawem).

Działania te winny uwzględniać następujące elementy:

- propagowanie odpowiedzialnego podejścia do rodzicielstwa ,
- ochrona praw dziecka, przy respektowaniu roli rodziców w kwestiach wychowawczych i sprawach dotyczących utrzymania rodziny,
- stosowanie modelu negocjacyjnego w usuwaniu nieprawidłowości związanych z funkcjonowaniem rodziny,
- troska o zachowanie proporcji w podejmowanych działaniach.

W tradycyjnym podejściu do rodzicielstwa wychowanie dziecka było rozumiane jako proces jednokierunkowy, toteż w przypadku problemów wychowawczych, dzieci najczęściej były kierowane do placówek opieki instytucjonalnej.

W nowym podejściu uwzględnia się fakt oddziaływania na dziecko jako jednostkę indywidualną, zarówno rodziców, działających w ramach rodziny jak i osób ze środowiska zewnętrznego .

Zamiast zabierania dziecka z rodziny naturalnej, należy wspierać ją w przewyciężeniu sytuacji kryzysowej aby dziecko mogło w swojej rodzinie pozostać lub jak najszybciej do niej powrócić, po czasowym skierowaniu do pieczy zastępczej.

Rozwijają się nowe formy dziennej opieki nad dzieckiem organizowane przez rozmaite ośrodki opieki, w tym rodziny zastępcze. które również wspierają rodziców w radzeniu sobie z codziennymi problemami. Częściej umieszcza się dzieci pod opieką krewnych, rośnie też liczba profesjonalnie przygotowanych specjalistów, pracujących z młodymi ludźmi, mającymi niekiedy złożone problemy. Coraz więcej jest różnicowanych usług nakierowanych na pomoc dużym grupom dzieci i młodzieży.

Przejawem konkretnych przedsięwzięć gminy są różne programy skoncentrowane na:

- wyrównywaniu nieuzasadnionych i niezawinionych różnic socjalnych ,
- tworzeniu równych szans rozwoju rodzin i pomocy w przewyciężaniu trudności,
- ochronie praw dziecka, wyrównywaniu startu życiowego, interwencji w obliczu zagrożeń .

Pomoc rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizację pieczy zastępczej określa **USTAWA** z dnia 9 czerwca 2011 r. o **wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej**, tekst jednolity z dnia 20 lutego 2015 r. (**Dz. U. z 2015 r. poz. 332 ze zm.**). Według art. 176 tego aktu prawnego, do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:

- a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Elementem realizacji zadania opisanego w **pkt 1) art. 176** ustawy jest opracowanie niniejszego dokumentu. Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej a realizowanych przez gminę należy też wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny a w szczególności z rządowego programu wsparcia rodzin z dziećmi określonego przez Radę Ministrów, o którym mowa w art. 187a ust.1 w/w aktu prawnego.

Gmina realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z wytycznymi przekazanymi przez wojewodę.

Zgodnie z art. 8 ust. 2 ustawy wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:

- 1) pracy z rodziną;
- 2) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Zarówno jednostki samorządu terytorialnego jak organy administracji rządowej mają obowiązek realizowania swoich zadań we współpracy z innymi podmiotami: środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi, o czym mówi art. 3 ust. 2 ustawy.

Praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie:

- 1) konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- 2) terapii i mediacji;
- 3) usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych;
- 4) pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- 5) organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie pomaga rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez wsparcie asystenta rodziny. Współpraca rodziny z asystentem odbywa na podstawie planu, opracowanego wspólnie z członkami rodziny i konsultowanego z pracownikiem socjalnym (art. 15 ust. 1 pkt 1) i ma na celu realizację jego założeń.

Praca asystenta rodziny koncentruje się na 4 obszarach:

- 1) bezpośrednia praca z rodzicami;
- 2) bezpośrednia praca z dziećmi;
- 3) działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny;
- 4) organizacja własnego warsztatu pracy.

Celem pracy asystenta rodziny jest:

- 1) pomoc we wzmacnianiu rodziny przez budzenie motywacji jej członków do rozwiązywania problemów i realizacji celów;
- 2) pomoc w rozwiązywaniu problemów socjalnych i zdrowotnych rodziny;
- 3) zapewnienie wsparcia psychologicznego członków rodziny;
- 4) tworzenie warunków do rozwiązywania problemów opiekuńczo-wychowawczych poprzez wzrost umiejętności rodziców;
- 5) motywowanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych dorosłych członków rodziny.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności (art. 15 ust. 1):

- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych;
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- motywowanie rodziców do udziału w zajęciach grupowych;
- wspieranie dzieci przez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny kierownikowi jednostki, która go zatrudniła;
- sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi
- organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

DIAGNOZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY W GMINIE TARNÓW

Diagnoza została oparta na dokumentacji sprawozdawczej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie oraz analizie opinii uzyskanych od liderów lokalnych społeczności, przedstawicieli kościoła, placówek edukacyjnych, ośrodków zdrowia, radnych i przedstawicieli organizacji pozarządowych. Istotne znaczenie miały uwagi i spostrzeżenia mieszkańców gminy, zebrane przez pracowników socjalnych ośrodka podczas codziennej pracy z podopiecznymi.

Krótką charakterystyka Gminy Tarnów

Gmina Tarnów położona jest we wschodniej części województwa małopolskiego, w powiecie tarnowskim. Zajmuje powierzchnię 83 km². Konfiguracja terenu gminy jest bardzo zróżnicowana, gdyż jej część południowa znajduje się na obszarze Pogórza Karpackiego, natomiast część północna - na obszarze równinnej Kotliny Sandomierskiej. Granicą między tymi regionami geograficznymi przebiegają międzynarodowe trakty: droga nr 4 i równoległa do niej trasa kolejowa, łączące wschodnią i zachodnią granicę Polski. Gminę Tarnów tworzy 14 miejscowości, bardzo zróżnicowanych pod względem powierzchni i liczby ludności:

L. p.	Nazwa miejscowości	Powierzchnia w ha	Liczba ludności wg stanu na dzień 31 grudnia		Przyrost liczby ludności 2014 - 2015
			2014 roku	2015 roku	
1	Biała	171,37	515	517	2
2	Błonie	429,4	793	814	21
3	Jodłówka — Wałki	708,19	1 198	1 221	23
4	Koszyce Małe	460,24	1 922	1 942	20
5	Koszyce Wielkie	444,57	2 771	2 786	15
6	Lękawka	628,52	726	727	1
7	Nowodworze	230,42	749	783	34
8	Poręba Radlna	711,69	776	766	-10

9	Radlna	317,77	705	712	7
10	Tarnowiec	355,16	2 229	2 256	27
11	Wola Rzędzińska I i II	2.347,63	5 910	5 915	5
12	Zawada	475,41	1 109	1 107	-2
13	Zbylitowska Góra	518,67	2 659	2 663	4
14	Zgłobice	470,31	2 850	2 865	15
	RAZEM	8.269,35	24 912	25 074	162

Ludność Gminy Tarnów na koniec 2015 roku liczyła 25 074 mieszkańców. W stosunku do roku 2014 nastąpił wzrost o 162 osoby t. j. około 0,65 % podczas gdy w latach poprzednich przyrost ten wynosił średnio ok. 2 % rocznie.

Sąsiedztwo dużej aglomeracji miejskiej - Tarnowa, co widać na zamieszczonej poniżej mapie poglądowej Gminy Tarnów, wywiera znaczący wpływ na zmianę podstawowej funkcji gminy - z rolniczej na mieszkaniową. Zainteresowanie działkami budowlanymi jest duże a równocześnie spada opłacalność produkcji rolnej i zainteresowanie młodego pokolenia pracą na roli. Rolnicy przekształcają swoje pola na działki budowlane i w krajobrazie gminy zaczyna dominować charakterystyczna zabudowa podmiejska.

Takie rozczłonkowanie obszarowe gminy jest przyczyną braku wewnętrznej spójności i utrudnia gospodarowanie przestrzenią, niejednorodny jest również rozwój gospodarczy. Łatwy dojazd do Tarnowa sprawia, że wielu mieszkańców gminy właśnie w mieście pracuje, uczy się w szkołach ponadgimnazjalnych i uczelniach wyższych, korzysta z różnego rodzaju usług i robi zakupy.

W Tarnowie ma również siedzibę Urząd Gminy Tarnów i w bliskim sąsiedztwie Urzędu - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, gdyż dzięki korzystnemu układowi dróg i dobrze rozwiniętej sieci komunikacji autobusowej dojazd do miasta nie jest problemem.

Stopa bezrobocia bez osób pracujących w małych podmiotach gospodarczych i w gospodarstwach rolnych wg danych za 2014 rok wyniosła dla Gminy Tarnów 7,2 % przy średniej powiatu równej 7,6 % (dla kobiet oba wskaźniki wyniosły 8,8 %).

Korzystny jest wskaźnik ilości osób prowadzących działalność gospodarczą na 10 tys. ludności, który wynosi 634 przy średniej powiatu 474.

Działania podejmowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie stwarzają możliwość zatrudniania osób bezrobotnych na kilka lub kilkanaście miesięcy, w ramach realizowanych programów walki z bezrobociem. Niektóre z tych programów umożliwiają zatrudnianie przez Urząd Gminy kilkunastu osób bezrobotnych, przy pracach porządkowych i remontowych.

Diagnoza społeczna Gminy Tarnów

Wykaz wszystkich przyczyn trudnej sytuacji rodzin w latach 2014 - 2015 ilustruje poniższa Tabela:

Powód zgłoszenia się do Ośrodka	2014		2015	
	Liczba Rodzin	Liczba Osób	Liczba Rodzin	Liczba Osób
Ubóstwo	120	390	145	449
Sieroctwo	0	0	1	2
Bezdomność	6	13	5	6
Ochrona macierzyństwa	100	589	111	612
W tym : Rodziny wielodzietne	96	573	107	595
Bezrobocie	325	1080	316	1023
Niepełnosprawność	172	423	166	373
Długotrwała lub ciężka choroba	173	411	176	413
Bezradność w sprawach Opiekuńczo-Wychowaw. I prowadzeniu gospodarstwa domowego	80	331	80	295
W tym : Rodziny niepełne	48	149	57	172
W tym : Rodziny wielodzietne	28	170	18	103
Przemoc w rodzinie	8	36	6	19
Alkoholizm	13	32	18	38
Narkomania	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z ZK	10	27	19	45
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	1	4	2	7
Sytuacja kryzysowa	3	9	2	7
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0

Jak widać „Bezradność w sprawach Opiekuńczo-Wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego” utrzymuje się ciągle na stosunkowo wysokim poziomie.

Skalę pomocy udzielanej rodzinom przez GOPS w Tarnowie ilustruje poniższa tabela.

	Liczba osób/liczba świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.
2014			
Rzeczywista liczba Św.1 zleconych i własnych	1 326	674	2 215
Zadania zlecone Dz. 2A5 / MPiPS-03	1 448	5	19
Zadania własne Dz. 2B1 / MPiPS-03	332	671	2 204
Odpłatność za DPS	12 / 127	12	13
2015			
Rzeczywista liczba Dz. 3 / MPiPS-03	1 318	654	2 074
Zadania zlecone Dz. 2A6 / MpiPS-03	1 895	6	21
Zadania własne Dz. 2B1 / MpiPS-03	313	649	2 058
Odpłatność za DPS	18 / 164	18	19

Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w 2015 roku

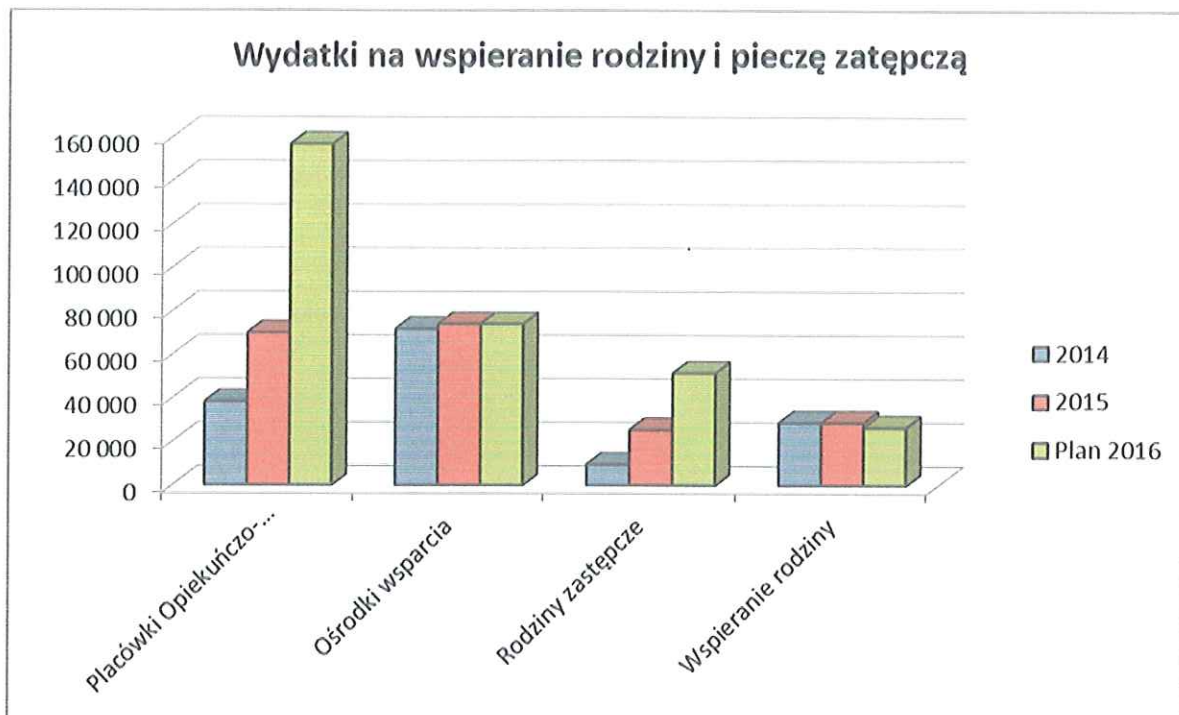
Placówka Opiekuńczo Wychowawcza „Promyk” w Rzechowej – 6-cioro dzieci,
Placówka Opiekuńczo Wychowawcza w Tarnowie – jedno dziecko,

Pogotowie opiekuńcze – jedno dziecko,
Rodziny zawodowe 2 dzieci,
Rodziny spokrewnione – 3 dzieci,
Rodziny niezawodowe – 4 dzieci.

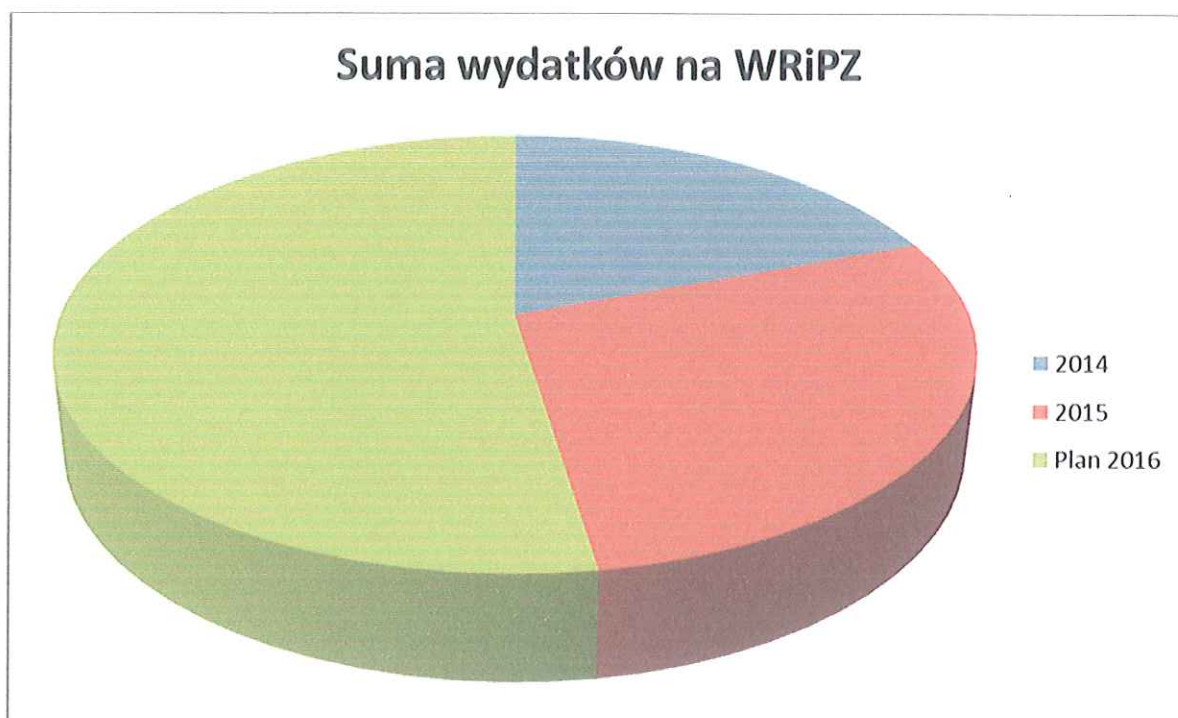
Pod opieką asystenta rodziny w 2015 r. było 11 rodzin.

Wydatki z budżetu Ośrodka na cele związane ze wsparciem rodziny i pieczą zastępczą

Budżet	Rodzaj wydatku	2014	2015	Plan 2016
85201	Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze	38 400,-	70 000,-	156 660,-
85203	Ośrodki wsparcia	71 790,-	74 040,-	74 040,-
85204	Rodziny zastępcze	9 600,-	25 500,-	51 520,-
85206	Wspieranie rodziny	28 865,-	28 865,-	26 664,-

Jak widać wydatki na wspieranie rodziny Ośrodki wsparcia pozostają mniej więcej na tym samym poziomie, natomiast wydatki na rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze wykazują zdecydowaną tendencję wzrostową. Generalnie można stwierdzić, że nakłady na realizację działań w ramach ustawy o Wspieraniu Rodzin i Pieczy Zastępczej dynamicznie rosną.

Jest to realne wsparcie rodzin dysfunkcyjnych, które nie wypełniają swoich funkcji. Takim mianem określa się rodziny gdzie jedna lub kilka osób jest uzależnionych (n.p. od alkoholu, narkotyków, leków, komputera, nawet pracy), w której dochodzi do przemocy lub któryś z jej członków nie może realizować swojej roli wskutek zaburzeń psychicznych. Bez względu na to czy dotyczy to jednej czy więcej osób problem dotyczy rodziny jako całości. Warto podkreślić, że rodzina nie jest prostą sumą części (członków), ponieważ na wartość dodaną rodziny jako całości składają wzajemne oddziaływania wszystkich jej członków.

PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78 poz. 483 ze zm.)
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej - tekst jednolity z 20 lutego 2015 r. (Dz. U. z 2015 poz. 332 ze zm.)
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej - tekst jednolity z 16 stycznia 2015 r. (Dz. U. z 2015 poz. 163 ze zm.)
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie - tekst jednolity z 24 sierpnia 2015 r. (Dz. U. z 2015 poz. 1390 ze zm.)
5. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny - tekst jednolity z 6 listopada 2015 r. (Dz. U. z 2015 poz. 2082 ze zm.)
6. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym - tekst jednolity z 17 września 2015 r. (Dz. U. z 2015 poz. 1515 ze zm.)

IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH ZAGROŻEŃ, PROBLEMÓW I PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ

Zagrożenia :

1. bariery finansowe uniemożliwiające rozwój zdolności i predyspozycji dzieci, wynikające z niskiej kondycji materialnej rodzin,
2. zbyt mała ilość alternatywnych miejsc spędzania czasu wolnego w miejscu zamieszkania dzieci (świetlice, place zabaw, kluby),
3. niedostateczna liczba zajęć pozalekcyjnych w placówkach oświatowych,
4. ograniczenia w dostępie do obiektów kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych znajdujących się na terenie gminy i sąsiadującego z gminą miasta Tarnowa,
5. rozłąka z rodzicami spowodowana wyjazdem rodziców w poszukiwaniu pracy,
6. brak oparcia dziecka w rodzinie, bierne lub negatywne zachowania rodziców,
7. trudności z podjęciem pracy po ukończeniu szkoły,
8. problemy z zapewnieniem właściwego startu w samodzielne życie wychowankom opuszczającym zastępcze formy wychowania.

Problemy :

1. ubożenie rodzin związane z bezrobociem rodziców, powodujące emigrację zarobkową jednego z (obojsza) rodziców i prowadzące do zaniku więzi rodzinnych,
2. zaniedbanie, brak opieki i niewystarczająca kontrola rodziców nad dziećmi, przebywanie młodzieży w miejscach publicznych w późnych godzinach, chuligaństwo i niszczenie mienia, przypadki agresji rówieśniczej,
3. złe wzorce do naśladowania w rodzinach dysfunkcyjnych, uzależnienia i nadużywanie alkoholu przez rodziców, przemoc w rodzinie,
4. łatwy dostęp dzieci i młodzieży do środków powodujących uzależnienia (papierosy, alkohol, narkotyki i dopalacze),
5. niewydolność wychowawcza rodzin owocująca brakiem szacunku dla osób starszych, rodziców i nauczycieli
6. ograniczone możliwości pożytecznego spędzenia czasu na wyjazdach zorganizowanych.

Proponowane rozwiązania :

Działania w zakresie zwiększenia możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego i organizacji wypoczynku :

- zwiększenie ilości zajęć pozalekcyjnych i powoływanie nowych kół zainteresowań,

- tworzenie w poszczególnych miejscowościach świetlic środowiskowych,
- poprawa wyposażenia świetlic szkolnych w pomoce dydaktyczne,
- rozbudowa ogólnodostępnej infrastruktury sportowo - rekreacyjnej na terenie gminy, ułatwianie dostępu do niej zainteresowanym,
- organizacja sportu wyczynowego w SKS-ach i sekcjach sportowych, organizowanie zawodów sportowych,
- dofinansowanie imprez turystyczno-krajoznawczych, kulturalnych i edukacyjnych ,
- organizowanie kolonii i półkolonii podczas ferii zimowych i wakacji letnich.

Działania w zakresie ochrony zdrowia :

- przeprowadzanie systematycznych badań dzieci i młodzieży,
- objęcie wszystkich potrzebujących zajęciami kompensacyjno-korekcyjnymi i gimnastyką w szkołach,
- zwiększenie dostępności specjalistycznej opieki medycznej w szkołach poprzez zatrudnienie pielęgniarki,
- zapewnienie nieodpłatnej opieki stomatologicznej dzieciom i młodzieży,
- promocja zdrowego i aktywnego stylu życia oraz spotkania i pogadanki na temat higieny dzieci.

Działania związane z bezpieczeństwem dzieci i młodzieży :

- tworzenie programów profilaktycznych w obszarach uzależnień, agresji i przemocy z udziałem przedstawicieli policji (dzielnicowych), pedagogów oraz pracowników poradni specjalistycznych,
- działania w formie wykładów, pogadanek i prelekcji na temat zagrożeń patologiami, edukacja na temat uzależnień,
- nacisk na rodziców w zakresie zwiększenia kontroli nad dziećmi,
- dbałość o bezpieczeństwo uczniów w drodze do szkoły i w bezpośrednim sąsiedztwie placówek oświatowych, nadzór nad przewozem dzieci i młodzieży do szkół ,
- zakładanie monitoringu w szkołach.

Wsparcie dzieci z rodzin ubogich :

- stała pomoc socjalna Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie dla rodzin dotkniętych problemem ubóstwa,
- zapewnienie pełnego dożywiania dzieci z rodzin najuboższych,
- współpraca pracowników GOPS z wychowawcami z placówek oświatowych,
- wsparcie finansowe dzieci (stypendia, dofinansowanie wypoczynku, wyjazdów i wycieczek, wyprawki szkolne, paczki okolicznościowe),
- doradztwo psychologiczno-pedagogiczne dla rodzin ,
- inicjowanie akcji charytatywnych na rzecz dzieci ubogich,
- przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu dzieci z rodzin ubogich poprzez finansowanie im dostępu do internetu,
- pomoc w znalezieniu pracy bezrobotnym rodzicom.

Inne działania prowadzone w środowisku lokalnym :

- organizowanie dostępu potrzebującym do specjalistycznego poradnictwa (pedagog , logopeda),
- pomoc w odrabianiu zadań domowych,
- umożliwienie udziału w zajęciach specjalistycznych uczniom wymagającym tego rodzaju pomocy,
- koordynacja współpracy z Caritas , organizacjami pozarządowymi , wolontariatem i instytucjami działającymi na terenie gminy.

PODSUMOWANIE

Opierając się na powyższej analizie uznano, że „Gminny program wspierania rodzin i pieczy zastępczej na lata 2016 - 2018” należy skoncentrować na następującym celu strategicznym:

UTWORZENIE SPÓJNEGO SYSTEMU WSPARCIA DLA DZIECKA I RODZINY Z PROBLEMAMI W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH POPRZEZ WZMACNIANIE RODZINY BIOLOGICZNEJ JAKO NATURALNEGO ŚRODOWISKA SPRZYJAJĄCEGO ROZWOJOWI DZIECKA

Cele operacyjne:

- I. Wspieranie rodzin poprzez wzmacnianie ich umiejętności opiekuńczo-wychowawczych,
- II. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinie,
- III. Zwiększanie dostępności usług w zakresie opieki i poradnictwa specjalistycznego,
- IV. Współpraca z placówkami edukacyjnymi, instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz wspierania rodzin,
- V. Działania w celu umożliwienia powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.

Powyższe cele operacyjne i zaplanowane w dla ich realizacji zadania są związane z celem strategicznym B - **wspieranie rodzin jako najważniejszego ogniwa kształtowania właściwych postaw życiowych dzieci i młodzieży** głównego dokumentu dla sfery społecznej Gminy Tarnów, jakim jest „Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Tarnów na lata 2016-2020”. Dokument ten jest opublikowany na stronie WWW Gminy Tarnów, w Biuletynie Informacji Publicznej, w zakładce: Jednostki organizacyjne -> Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej -> GOPS -> Dokumenty/Prawo.

Jak wynika z porównania zapisów w obu dokumentach, niektóre cele operacyjne, nieco inaczej sformułowane w niniejszym dokumencie mają swoje odpowiedniki w wymienionej wyżej strategii.

Są to niżej wymienione:

- wzmacnianie prawidłowego funkcjonowania rodziny
- pomoc rodzinom z wieloma problemami
- ochrona rodzin przed zjawiskiem przemocy domowej
- stworzenie warunków normalnego rozwoju dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych problemem przemocy.

W związku z powyższym zadania realizowane w ramach celów operacyjnych, przedstawionych w „Gminnym Programie wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018” będą stanowiły kontynuację i uzupełnienie zadań sformułowanych w aktualnie realizowanej strategii, z mocnym akcentem na realizację zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, na bazie zapisów której, powstał niniejszy dokument.

MIEJSCE I CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Niniejszy program będzie realizowany na terenie Gminy Tarnów. Poszczególne zadania są przewidziane do realizacji w sposób ciągły w latach 2016 -2018. Realizacja programu rozpocznie się bezpośrednio po jego uchwaleniu przez Radę Gminy.

ZASOBY GMINY TARNÓW

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie ul. Krakowska 19,

- Ośrodek Wsparcia Dziennego działający przy Parafii pw. Św. Brata Alberta w Zgłobicach,
- Ośrodek Wsparcia Dziennego działający przy Parafii pw. Miłosierdzia Bożego w Woli Rzędzińskiej,
- Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza działająca przy Szkole Podstawowej w Woli Rzędzińskiej nr 1,
- Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza działająca przy Szkole Podstawowej w Zawadzie,
- Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza działająca przy Szkole Podstawowej w Błoniu,
- Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza działająca przy Niepublicznej Szkole Podstawowej w Koszycach Małych,
- Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza działająca przy Szkole Podstawowej w Porębie Radlnej,
- Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza działająca przy Zespole szkół Publicznych w Koszycach Wielkich,
- Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza działająca przy Zespole Szkół Publicznych w Tarnowcu,
- Warsztaty terapii zajęciowej działające przy Zakładach Pracy Chronionej „TAREL” w Woli Rzędzińskiej,
- Punkt Konsultacyjny dla osób i rodzin z problemem alkoholowym oraz doznających przemoc przy Urzędzie Gminy.

Ponadto na terenie gminy działa:

- 12 szkół podstawowych , w tym 3 z klasami integracyjnymi,
- 8 przedszkoli z tego 2 placówki prowadzą Siostry Zakonne,
- 5 gimnazjów
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Zbylitowskiej Górze,
- 4 Niepubliczne Ośrodki Zdrowia: w Nowodworzu, Koszycach Wielkich, Woli Rzędzińskiej, Zgłobicach.

Duże znaczenie dla funkcjonowania pomocy społecznej ma szeroko rozumiana współpraca i współuczestnictwo partnerów społecznych w realizacji zadań. Należy tu wymienić działające przy parafiach oddziały CARITAS:

przy Parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Błoniu,
 przy Parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Zbylitowskiej Górze,
 przy Parafii pw. Św. Brata Alberta w Zgłobicach,
 przy Parafii pw. Przemienienia Pańskiego w Koszycach Wielkich,
 przy Parafii Św. Józefa Rzemieślnika w Tarnowcu,
 przy Parafii Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Woli Rzędzińskiej

oraz

Stowarzyszenia Rodzin Katolickich,
 Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „Pomocna Dłoń” przy Urzędzie Gminy,
 Stowarzyszenie "Dajmy Dzieciom Miłość" w Zgłobicach,
 Klasztor Księży Sercanów w Koszycach Małych,
 Stowarzyszenia Rodzin Katolickich działające przy parafiach.

Ponadto pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie współpracują z niżej wymienionymi partnerami :

- samorządami mieszkańców poszczególnych wsi,
- radnymi Gminy,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
- kuratorami sądowymi zawodowymi i społecznymi,
- Sądem Rodzinnym,
- Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej,
- Powiatową Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną,

- Komisariatem Policji Tarnów Zachód i Tarnów Centrum,
- Tarnowskim Towarzystwem Zapobiegania Patologiom Społecznym,
- Stowarzyszeniem Pomocy Pracownikom,
- Domem dla Bezdomnych Mężczyzn w Tarnowie,
- Domem Samotnej Matki w Tarnowie.

FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Tarnów dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

MONITORING I EWALUACJA

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie.

Uzyskane informacje pozwolą na ocenę skuteczności prowadzonych działań, przyczynią się do ich lepszego planowania, ewentualnej korekty i rozwijania Programu w przyszłości.

Ostateczne rezultaty niniejszego Programu zostaną podsumowane po zakończeniu jego realizacji.

CEL STRATEGICZNY, CELE OPERACYJNE I ZADANIA

Cel strategiczny - UTWORZENIE SPÓJNEGO SYSTEMU WSPARCIA DLA DZIECKA I RODZINY Z PROBLEMAMI W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH POPRZEZ WZMACNIANIE RODZINY BIOLOGICZNEJ JAKO NATURALNEGO ŚRODOWISKA SPRZYJAJĄCEGO ROZWOJOWI DZIECKA

Cel operacyjny I - Wspieranie rodzin poprzez wzmocnienie ich umiejętności opiekuńczo-wychowawczych

	<i>Zadania</i>	<i>Realizatorzy/partnerzy</i>	<i>Planowany termin realizacji</i>
1	Kompleksowa praca asystenta rodziny: rozwiązywanie problemów socjalnych, psychologicznych i społecznych rodzin, wspieranie członków rodzin w podejmowaniu aktywności społecznej	<i>Asystent rodziny</i>	Zadanie o charakterze ciągłym
2	Motywowanie podopiecznych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub kontynuowania nauki, pomoc w wyborze ścieżki kształcenia i zachęcanie ich do podjęcia pracy	1) <i>Asystent rodziny</i> 2) <i>Pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej</i> 3) <i>PUP</i>	Zadanie o charakterze ciągłym
3	Stale monitorowanie sytuacji w rodzinach z problemem „Bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego”	<i>Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej</i>	Zadanie o charakterze ciągłym
4	Propagowanie wartości prorodzinnych oraz pokazywanie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny, poprzez opracowywanie i wdrażaniu projektów i programów	1) <i>Placówki oświatowe</i> 2) <i>GKRPA</i> 3) <i>GOPS</i>	Zadanie o charakterze ciągłym

4

	profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci i rodziców	4) <i>Urząd Gminy</i>	
5	Pomoc rodzinom wielodzietnym w wykorzystywaniu uprawnień wynikających z Karty Dużej Rodziny	<i>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</i>	Zadanie o charakterze ciągłym
6	Poradnictwo w ramach pracy socjalnej świadczonej przez pracowników GOPS	<i>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</i>	Zadanie o charakterze ciągłym
7	Umocnianie integracji poprzez zabawę i wspólnie spędzony czas, organizowanie imprez i festynów rodzinnych propagujących zdrowy i aktywny tryb życia	1) <i>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z wolontariatem i organizacjami pozarządowymi</i> 2) <i>GKRPA</i> 3) <i>CAK Gminy Tarnów</i> 4) <i>Urząd Gminy</i>	Zadanie o charakterze ciągłym

Cel operacyjny II - Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinie

	<i>Zadania</i>	<i>Realizatorzy/partnerzy</i>	<i>Planowany termin realizacji</i>
1	Udzielanie stypendiów i zasiłków szkolnych	<i>ZOSiPP</i>	Zadanie o charakterze ciągłym
2	Świadczenia z pomocy społecznej dla rodzin ubogich	<i>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</i>	Zadanie o charakterze ciągłym
3	Dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach - Program wieloletni "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"	1) <i>GOPS</i> 2) <i>Szkoły i przedszkola</i> 3) <i>Ośrodek Szkolno-wychowawczy</i>	Zadanie o charakterze ciągłym
4	Objęcie pomocą materialną jak największej liczby dzieci z rodzin ubogich przez zakup podręczników i pomocy szkolnej finansowanie im wycieczki letniego i zimowego	1) <i>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z organizacjami pozarządowymi</i> 2) <i>Szkoły i przedszkola</i> 3) <i>Parafie i zgromadzenia zakonne</i>	Zadanie o charakterze ciągłym
5	Zapewnienie rodzinom w trudnej sytuacji materialnej pomocy żywnościowej (w tym udział GOPS w Europejskim Programie Pomocy Żywnościowej PEAD)	1) <i>GOPS</i> 2) <i>PCK i PKPS</i> 3) <i>Caritas</i>	Zadanie o charakterze ciągłym

u

i odzieżowej,

Cel operacyjny III - Zwiększanie dostępności usług w zakresie opieki i poradnictwa specjalistycznego

<i>Zadania</i>	<i>Realizatorzy/partnerzy</i>	<i>Planowany termin realizacji</i>
1) Objęcie rodzin dysfunkcyjnych pomocą w formie terapii i mediacji	1) GOPS 2) Placówki oświatowe 3) PCPR 4) Urząd Gminy	Zadanie o charakterze ciągłym
2) Zapewnienie dostępu do porad specjalistycznych typu pedagog, psycholog, logopeda, prawnik, terapeuta ds. uzależnień, pracownicy socjalni	1) Punkt Konsultacyjny Profilaktyki Uzależnień przy Urzędzie Gminy 2) GOPS 3) Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna 4) Placówki oświatowe	Zadanie o charakterze ciągłym
3) Wspieranie rozwoju wolontariatu	1) GOPS 2) Parafie	Zadanie o charakterze ciągłym

Cel operacyjny IV – Współpraca z placówkami edukacyjnymi, instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz wspierania rodzin

<i>Zadania</i>	<i>Realizatorzy/partnerzy</i>	<i>Planowany termin realizacji</i>
1) Rozwój usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych	1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Zadanie o charakterze ciągłym
2) Motywowanie członków rodzin dysfunkcyjnych do samodzielności, organizowanie grup wsparcia dla rodzin z różnymi problemami oraz grup samopomocowych,	1) GOPS 2) GKRPA 3) Urząd Gminy	Zadanie o charakterze ciągłym

3	Objęcie wsparciem rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie i/lub problemem alkoholowym	1) Zespół Interdyscyplinarny 2) Policja 3) GOPS 4) GK RPA 5) Placówki oświatowe	Zadanie o charakterze ciągłym
---	--	---	-------------------------------

Cel operacyjny V - Działania w kierunku umożliwienia powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej

	<i>Zadania</i>	<i>Realizatorzy/partnerzy</i>	<i>Planowany termin realizacji</i>
1	Współpraca asystenta rodziny i pracowników socjalnych w przygotowaniu planu pomocy dziecku przebywającemu w pieczy	1) GOPS 2) PCPR	Zadanie o charakterze ciągłym
2	Pomoc asystenta rodziny i pracowników socjalnych w utrzymywaniu kontaktów rodzic - dziecko	1) GOPS 2) PCPR	Zadanie o charakterze ciągłym
3	Zapewnienie pomocy w poszukiwaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej, wspieranie w pierwszym okresie zatrudnienia	1) GOPS 2) PUP	Zadanie o charakterze ciągłym
4	Udział asystenta rodziny w okresowej ocenie sytuacji rodziny objętej pieczą zastępczą	1) GOPS 2) PCPR	Zadanie o charakterze ciągłym

WÓJCI GMINY

mgr Grzegorz Kozioł